

**Να προχωρήσουμε
στη δημιουργία
όπερας και
κρατικής χορωδίας**

Η Μαρία
Μανδαλιού.

Τοτός και Μαρία Μανδαλιού με την Κυπριακή σημαία στον παγκόσμιο διαγωνισμό στο Μίντλεσπρο Αγγλίας.

• Του Β. Μαύρου

ΜΙΛΑ Ο ΛΕΜΕΣΙΑΝΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΤΟΤΗΣ ΜΑΝΔΑΛΙΟΣ

**Το κράτος αδιαφορεί
για την κλασική μουσική**

Ο Τότης Μανδαλιός είναι πολύ γνωστός στο χώρο της μουσικής στον Κυπριακό, στον Ελλαδικό αλλά και στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Από ηλικίας 13 μόλις χρόνων γίνεται μέλος χορωδιών αφού προηγουμένως διέτελεσε μαθητής και μετέπειτα συνεργάτης του (αείμνηστου) μουσικοσυνθέτη Δευκαλίωνα Ιακωβίδη. Για λίγο χρονικό διάστημα ήταν μαθητής και του μεγάλου μουσουργού Σόλωνα Μιχαηλίδη. Παρακολούθησε μαθήματα φωνητικής από τη Μαίρη Σμετοπούλου και Ιόλη Μουστερή και είναι αριστούχος απόφοιτος του Εθνικού Ωδείου.

Το ρεπερτόριο του Τότη Μανδαλιού αποτελείται από κλασική μουσική, κυπριακά παραδοσιακά τραγούδια, δημοτικά, θρησκευτικά, αγωνιστικά τραγούδια και καντάδες. Ένα πολύ πλούσιο ρεπερτόριο που φανερώνει το μεγάλο του ταλέντο στο χώρο του τραγουδιού.

Φέτος, που κλείνει 40 χρόνια μουσικής ζωής βρήκε ένα ιδανικό παρτενέρ. Μαζί αποτελούν ένα καταπληκτικό ντουέτο. Η παρτενέρ του δεν είναι άλλη από την κόρη του, Μαρία, ηλικίας 21 χρονών η οποία είναι αριστούχος απόφοιτος του Εθνικού Ωδείου Αθηνών στην ωδική και αρμονία. Μέχρι τώρα έχουν εμφανιστεί σε πολλές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με εξαιρετική επιτυχία.

Τότης και Μαρία Μανδαλιού είναι οι δυο καλλιτέχνες που φιλοξενούνται σήμερα στη «Σ».

— Κύριε Μανδαλιέ, σε ποια φεστιβάλ έχετε λάβει μέρος και σε ποιες χορωδίες είσαστε μέλος μέχρι σήμερα;

— Έχω λάβει μέρος σε όλα τα διεθνή καλλιτεχνικά φεστιβάλ

στην Κύπρο. Στην Ελλάδα στα διεθνή φεστιβάλ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ρόδου, Λειβαδιάς, Αργοστολίου και Ληξουρίου. Έχω διατελέσει μέλος σε πολλές χορωδίες πάντοτε σαν σολίστ. Στη χορωδία του Άρη, της Πνευματικής Στέγης Λευκωσίας Λεάντρος Σίταρος, τον Οργανισμό Λυρικής Σκηνής Κύπρου, και την Καλλιτεχνική Χορωδία Κανταδόρων Λεμεσού. Συνεργάστηκα ακόμα με την ορχήστρα εγχόρδων του Δήμου Λεμεσού, με τη στρατιωτική μουσική εθνικής φρουράς (ΣΜΕΦ) και τώρα συμμετέχω στη νεοσύστατη χορωδία του ΣΑΠΕΛ.

Εκτός των πιο πάνω συμμετοχών έλαβα μέρος στο φεστιβάλ Βέρντι 83 βραδιάς όπερας, στις εκδηλώσεις για τα 80χρονα του Γιάννη Ρίτσου που μεταδιδόταν από Κυπριακό και Ελληνικό Ραδιόφωνο, στον «Λαϊκό Χειμώνα» του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο Έτο Παλιάς Λεμεσού και σε πολλές άλλες εκδηλώσεις.

Τιμητικές διακρίσεις

— Τι διακρίσεις έχετε κερδίσει στις εκδηλώσεις - φεστιβάλ που λάβατε μέρος; Έχετε γυρίσει μουσικούς δίσκους;

— Κέρδισα πολλές διακρίσεις σε πολλές συμμετοχές μου. Αυτή όμως που με κάνει περήφανο για ειδικούς λόγους είναι η τιμητική διάκριση και η τέταρτη θέση στον Παγκόσμιο Διαγωνισμό κλασικού τραγουδιού (κατηγορία

Ο Τοτός Μανδαλιός στην παράσταση από την όπερα «Τραβιάτα» του Βέρτι.

βαρύτονου) που έγινε στο Μίντλεσπρο Αγγλίας. Η δισκογραφική μου δουλειά αποτελείται από 3 δίσκους μακράς διάρκειας και συμπεριλαμβάνει κυπριακά παραδοσιακά τραγούδια. Εδώ θέλω να πω ότι έχω γραφουδήσει για την ET1, ET2, το ΡΙΚ, και τα ραδιόφωνα Κύπρου και Ελλάδας.

— Ποιο περιστατικό θεωρείται πιο αξιοσημείωτο στη 40χρονη σας μέχρι τώρα προσφορά;

— Υπάρχουν πολλές αναμνήσεις. Αυτό όμως που θα μου μείνει αξέχαστο είναι η συμμετοχή μας στο διαγωνισμό του Μίντλεσπρο στην Αγγλία. Πήρα μέρος μαζί με την

αντεπεξέλθουμε και στο τέλος τα καταφέραμε. Το κοινό ενθουσιάστηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό και μας καταχειροκροτούσε συνέχεια.

Η καλλιτεχνική κίνηση

— Κύριε Μανδαλιέ, είσαστε από τα ιδρυτικά μέλη του Οργανισμού Λυρικής Σκηνής και διατελέσατε μέλος του διοικητικού του συμβουλίου. Πώς κρίνετε γενικά την καλλιτεχνική κίνηση στον τόπο μας;

— Μπορώ να πω ότι δεν υπάρχει σοβαρή καλλιτεχνική κίνηση στην Κύπρο. Το 1980 δημιουργήσαμε τον οργανισμό λυρικής σκηνής 20 άτομα. Μέχρι σήμερα συνεχίζουμε με αρκετές δυσκολίες, οικονομικές και καλλιτεχνικές. Ότι κάμνουμε, ότι παρουσιάσουμε, θα γίνει από τα ίδια τα μέλη. Δηλαδή γινόμαστε πελεκάνοι, οδηγοί μεταφορών και σπιδήποτε άλλο φανταστείτε. Το 1983 παρουσιάσαμε στο Κούριο και το Αμφιθέατρο της Σχολής Τυφλών την τριλογία του Βέρτι. Για το σκοπό αυτό φέραμε ορχήστρα από την Ελλάδα. Για το λόγο ότι τα οικονομικά μας ήταν πενιχρά κατηγορηθήκαμε από τους Έλληνες καλλιτέχνες γιατί τους βάλαμε σε ξενοδοχείο τριών αστέρων. Όταν τέλειωσαν οι παραστάσεις μείναμε και αρκετές χιλιάδες λίρες χρεωμένοι. Καμιά συμπάρσταση δεν είχαμε ούτε έχουμε από την Κυβέρνηση.

— Τι εισηγήσατε να γίνει για να σημειωθεί κάποια

άνοδος;

— Είναι καιρός κάποιοι να αναλάβουν τις ευθύνες και δεν είναι ανάγκη να είναι κρατικός οργανισμός. Πρέπει να δημιουργηθεί ένας φορέας που να κινήσει το ενδιαφέρον του κόσμου προς την κλασική μουσική. Αυτή τη στιγμή λειτουργούν αρκετά ωδεία που βγάζουν καλούς μαθητές. Τι γίνεται όμως στη συνέχεια. Τίποτε. Υπάρχουν πολλοί Κύπριοι μουσικοί στο εξωτερικό που μπορούν να βρουν να βοηθήσουν αλλά χρειάζονται κίνητρα. Δημιουργήθηκε η κρατική ορχήστρα νέων.

Πρέπει να προχωρήσουμε και στη δημιουργία κρατικής χορωδίας. Όλοι αυτοί πρέπει να αγκαλιαστούν από το κράτος το οποίο πρέπει να βοηθήσει στη δημιουργία μιας όπερας. Τόσα λεφτά δεξιά -αριστερά. Γιατί να μη βρεθεί και κάποιο κονδύλι για το σκοπό αυτό;

Μαρία Μανδαλιού

Η Μαρία Μανδαλιού άνκα πολύ νέα, με τα πλούσια μουσικά της προσόντα και την εκπληκτική της φωνή δείχνει να πατά σε στέρεο έδαφος και το μέλλον της ανήκει. Μικρό παιδάκι ακόμα άρχισε να μελετά πιάνο, φωνητική μουσική και θεωρητικά. Μέχρι σήμερα έχει λάβει μέρος σε πολλά καλλιτεχνικά φεστιβάλ στην Κύπρο, την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Κέρδισε τιμητική διάκριση και την 5η θέση στον Παγκόσμιο Διαγωνισμό κλασικού τραγουδιού (κατηγορία σολο) που έγινε στο Μίντλεσπρο της Αγγλίας.

Είναι σολίστ και μέλος της χορωδίας της Λυρικής Σκηνής και συμμετέχει και σε άλλες χορωδίες στον τόπο μας. Σήμερα διευθύνει δικό της ωδείο που είναι παράρτημα του Εθνικού Ωδείου Αθηνών και ταυτόχρονα συνεχίζει τις σπουδές της στη φωνητική μουσική και στο πιάνο.